ANUL III.—No. 852 —EDIȚIA A TREIA— MERCURI 14 MAIU 1897

LUMEA NOUĂ

ORGAN ZILNIC AL SOCIAL-DEMOCRATIEI ROMINE

ABONAMENTE

UN NUMĂR 5 BANI

ANUNCIURI

REDACȚIA
BUCUREȘTI, STRADA DOAMNEI, No. 7, CASA APPEL

SUB DIRECȚIA CONSILIULUI GENERAL AL PARTIDULUI

ADMINISTRAȚIA
BUCUREȘTI, STRADA DOAMNEI, No. 7, CASA APPEL

PRINȚUL FERDINAND IN PERICOL

— Mişcarea anti-dinastică în Atena.-Ororile de la Inchisoarea militară —

NOUA DIRECȚIUNE LIBERALA

Cu un limbagiu și un ton neobicĭnuit în presa partidelor istorice, *Drapelul*, noul organ al grupăreĭ liberal-progresiste, și-a făcut apariția în arena ziarelor cotidiane.

De unde pînă acum era cu nepuțință la noĭ în țară să angajezĭ o polemică politică, economică și maĭ cu seamă modernă și onorabilă, fie cu școala conservatoare, fie cu cea liberală—să sperăm că după apariția *Drapelului* o asemenea polemică instructivă asupra chestiunilor politice de toată ziua se va putea face, cel puțin cu școala liberală.

Am zis: limbagiul și tonul limbagiuluĭ nouluĭ organ ne-a surprins plăcut—nu pentru că ne-ar fi nouă strein, ci pentru că e atît de strein prozeĭ cu care ne-am obicĭnuit din partea foilor liberale și conservatoare ce apar de zece, doĭ-spre-zece anĭ încoace.

Impresia e cunoscută: cînd aĭ fost condamnat anĭ de zile la întuneric absolut, o cît de slabă dungă de lumină te înviorează.

* * *

Drapelul își începe profesiunea de credință cu constatarea că desvoltarea din ultimiĭ anĭ a preseĭ periodice, impune liberalismuluĭ, care „odinioară era aproape singur stăpîn pe puternica acțiune a publicitățeĭ“ să creeze nouĭ organe de propagandă.

Drapelul crede chiar că „aceasta este prima condițiune de viață și de viitor pentru partidul național-liberal“.

O asemenea caracterizare, poate chiar puțin exagerată, a preseĭ, face, de sigur, onoare unor spirite liberale și stabilește, din capul loculuĭ, deosebirea între aceĭ ce se mulțumesc a avea în sprijinul ideilor *formulele* constituționale și puterea executivă și aceĭ ce se conduc, în primul loc, după *principiul* constituțional: totul emană de la națiune si caută decĭ ca și sprijinul ideilor lor să emane de la națiune.

In obținerea sprijinuluĭ acesta, presa, e fără îndoială, un mijloc puternic —și cine părăsește mijlocul acesta, dă dovadă că a părăsit și scopul la care poate servi un asemenea mijloc.

* * *

Partea interesantă a profesiuneĭ de credință din organul liberal e, bine-înțeles, cea privitoare la programul politic ce va desfășura treptat, de aceea am și reprodus această parte în numărul nostru de erĭ.

Drapelul recunoaște programul partiduluĭ național-liberal din 1892, dar recunoaște și faptul că „puține din dorințele arătate de dînsul s'aŭ realizat“.

Cea maĭ principală declarațiune însă e de sigur aceea că noul organ. „va contribui la desvoltarea ideilor și va propaga cu căldură *pe acelea pe carĭ marea discuțiune publică le va alege ca liberale, ca folositoare, ca practice*“.

Nicĭ că se poate un limbagiŭ maĭ demn din partea unor bărbațĭ liberalĭ, carĭ reprezintă guvernul de miine; De alt-fel el e întărirea declarațiuneĭ d-luĭ Aurelian în Cameră, în momentul cînd a luat prezidenția consiliuluĭ. Nu maĭ puțin adevărat însă este că limbagiul acesta e lipsit de preciziune.

După noĭ, discuțiunea publică a stabilit, pînă azĭ, cel puțin un lucru: *absoluta necesitate a uneĭ reforme electorale.*

Iată dar ceva maĭ precis și ceva și maĭ precis ar fi precizarea anume a sistemuluĭ electoral ce trebue să înlocuiască pe cel actual.

In acest sens avem dreptul să așteptăm deslușirĭ ulterioare.

* * *

O altă interesantă declarațiune, care intr'adevăr poate marca o deosebire între direcția de a-zĭ a partiduluĭ liberal și noua direcție a grupuluĭ de sub conducerea d-luĭ Aurelian, e și aceea că *Drapelul* va combate mijloacele violente în luptele și guvernările politice.

Relevînd toate aceste părțĭ esențiale din profesia de credință a nouluĭ organ, îĭ dorim să aibă destulă îndrăzneală în lupta ce începe: să nu confunde blîndețea cu lipsa de energie și toleranța cu tolerarea.

M. Dobrin

COLONIZAREA PALESTINEI.—Un d. Theodor Hertzel, un om pentru care am multă stimă, căci il cunosc din scrieri ca bun ziarist și dramaturg talentat, și-a pus in minte să agite colonizarea Palestineĭ; maĭ mult: să reintemeieze statul evreŭ!

In acest scop s'a și intemeiat o asociație—și un congres va avea loc în München, în cursul luneĭ August. Nu știu unde am citit că d. Hertzel a avut și o întrevedere în streinătate cu d. Dim. Sturdza, care i-ar fi respuns că soluțiunea chestiuneĭ israelite în Romînia e...... colonizarea Palestineĭ!

Un amic al nostru ne cere părerea asupra acesteĭ chestiunĭ.

Reintemeierea statuluĭ ebreŭ, e, după noĭ, o curată utopie. Statele nu se încheagă cu bagheta magică: ele sînt rezultatul uneĭ desvoltărĭ de veacurĭ.

O colonizare a Palestineĭ—întru cît condițiile locale ar fi favorabile și întru cît s'ar face sub protectoratul unuĭ stat european civilizat și nicĭ de cum sub auspiciile vizionare a uneĭ societățĭ conduse de un literat filantrop—o asemenea colonizare ar putea da, cel mult, o colonie bazată pe acelaşi ideal sistem capitalist, care domnește pretutindenĭ; producerea colectivă, apropiere individuală, încasare de plus-valoare din munca producătorilor; într'un cuvînt o colonie cu capitaliștĭ și proletarĭ și decĭ cu toate mizeriile materiale și morale ale societățeĭ capitaliste. După cît știm Rothschilziĭ aŭ creat în Palestina de mult niște fabricĭ și încasează plus-valoare, ca în orĭ-ce „stat neebreŭ!“

Pentru proletariĭ evreĭ, „statul ebreŭ“ nu poate fi dar un ideal!—T.

O OBSERVATIE

In orĭ-ce țară din lume apariția unuĭ organ al unuĭ grup așa de numeros și de însemnat ca cel în cap cu d. Aurelian, ar fi atras o deosebită atenție — și sînt sigur că ziarele streine vor pune maĭ mult interes pentru programul schițat în primul număr al nouluĭ organ liberal de cît cele maĭ răspîndite ziare ale noastre, maĭ ales «cele maĭ răspîndite».

Un ziar din Romînia, «bine-informat și cu tiraj», are pare-că o datorie de... inteligență profesională în a trece cu vederea tot ce se adresează către marea masă, în afară de cadrul săŭ!

Programul politic al uneĭ grupărĭ orĭ-cît de însemnate — fie el vag, fie el maĭ precis — nu prezintă nicĭ un interes; cel mult o mențiune într'un colț pierdut al foaeĭ.

Un scandal de la Alcazar saŭ de la Nae Berechet are o importanță incomparabil superioară.

Fără îndoială, orĭ-cît «avînt occidental» a luat presa noastră cotidiană, în ultimul timp — sub raportul moravurilor ea stă jos, jos de tot, și e urît.

— că ne vede Europa!

M. O. X.

NU JUBILATI!

Ințelegem perfect ca d. Filipescu și marele partid conservator să nu jubileze în urma balotajuluĭ din Ploeștĭ: doliul se impune în familia conservatoare.

Dar nu înțelegem de loc de ce jubilează presa guvernuluĭ? Rezultatul balotajuluĭ de la Ploeștĭ numaĭ o victorie a guvernuluĭ d-luĭ Sturdza nu ie!

Este mult maĭ mult o victorie a grupăreĭ de sub direcția d-luĭ Aurelian și a grupăreĭ locale de sub direcția d-luĭ C. T. Grigorescu.

D. Aurelian s'a dus la Ploeștĭ și a luptat ca un adevărat soldat al liberalismuluĭ, în contra asalturilor demonstrative ale reacționarilor.

D. Grigorescu a făcut acelaș lucru — și numaĭ strădănia acestor liberalĭ a putut face ca liberalismul să nu sufere înfrîngere.

Foile guvernuluĭ să nu însemne dar victoria de la Ploeștĭ la activul domnuluĭ Sturdza.

UN PROCUROR DESPRE POLIȚIE

In fine, am atins idealul Rusieĭ: oficialiĭ eĭ înșiși să se îngrozească și să se alarmeze de putreziciunea instituțiilor de stat.

La Iași primul-procuror, înaintează, conform noueĭ legĭ judecătorești, raportul săŭ anual către procurorul general. In acest raport, primul-procuror atinge organizația poliției și după ce arată, că pînă și poliția de la sate a întrecut pe cea de la orașe, citează faptul că, de cîțĭ-va anĭ maĭ toate crimile aŭ remas nedescoperite și aproape nicĭ unul din furturile cu efracție comise de la Septembrie trecut în coace n'aŭ fost descoperite!

Ce se întîmplă? Procurorul general consideră raportul primuluĭ procuror ca o ofensă la adresa polițieĭ de Iași și... decĭ a guvernuluĭ (?!) și prin urmare între d. prim-procuror și între prefectul de poliție, d-sa alege bine înțeles pe cel din urmă!!

Văzut ațĭ procedare?

Constațĭ că poliția face orĭ-ce afară de ceea-ce trebue să facă, și atîta e destul ca să fiĭ un resvrătitor care trebue înlăturat!

Poliția să opereze în alegerĭ, să ațîe calea cetățenilor carĭ merg la întrunirĭ, să devasteze cluburile socialiste și redacțiile de ziare, să facă „parte dreaptă“ cu pungașiĭ pe carĭ-ĭ prinde: corupția cea maĭ profundă să se încuibeze într'o instituție pentru care, se cheltuesc milioane și cînd un magistrat, alarmat, constată această îngrijitoare stare de lucrurĭ, atuncĭ magistratul e un inamic al ordineĭ sociale și al guvernuluĭ, în special!

Acĭ stăm cu moravurile noastre administrative și judiciare!

Silex.

A se vedea în pagina II-a corespondența Din Portul Brăila precum și barbariile de la închisoarea militară din capitală.

REPAOSUL ȘI CULTURA

Funcționariĭ comercialĭ aplică o zdravănă lecție de fapte reacționarilor și falșilor liberalĭ, carĭ pîndesc moartea legeĭ repaosuluĭ, votată de parlament.

O listă de peste 500 funcționarĭ înscrișĭ în noua «școală de adulțĭ» din capitală și publicată în primul număr al ziaruluĭ Repaosul *e cel maĭ elocvent respuns la calomniile și impertinențile ciocoeștĭ.*

In toată țara școlile de adulțĭ vor începe curînd să funcționeze—și ast-fel legea repaosuluĭ va face operă de cultură și e drept că ciocoimea nu va maĭ putea peste cît-va timp susține că uriașul număr al celor fără știință de carte e un argument contra sufragiuluĭ universal!

Saturn

REACTIUNE GROASĂ DE OBRAZ

Zvîrcolirĭ zadarnice.— Noua lege a luĭ Stumm.— Urmările înfrîngereĭ.

De cînd cu încetarea legeĭ contra social-democrațieĭ reacționariĭ germanĭ și în deosebĭ conservatoriĭ de toate apele aŭ căutat ce-va de pus în loc. In adevăr mersul tot înainte al partiduluĭ social-democrat, mers neoprit de prigonirile infameĭ legĭ a luĭ Bismark, n'a încetat nicĭ după desființarea acesteĭ legĭ. Nădejdea că social-democrațiĭ se vor sfîșia uniĭ pe alțiĭ, că vor părăsi programul marxist ca să se apropie de țăranĭ și cîte alte visurĭ burghze s'aŭ dovedit zadarnice. Social-democrațiea stă maĭ tare, maĭ unită și maĭ a tot puternică de cît orĭ-cînd, iar certele pentru ideĭ și tactică n'aŭ reușit a dușmăni pe Bebel cu Vollmar orĭ cu Kautsky și Liebknecht.

Decĭ trebuia alt ce-va. Impăratul, ca om al regeluĭ Stumm, a vorbit de atîtea-orĭ contra social-democraților înjurîndu-ĭ ca un ziarist burghez de rînd, dar n'a reușit să scoată pe social-democrațĭ din liniște.

Noua lege a luĭ Stumm.

Regele Stumm a pus însă pe împăratul Germanieĭ să vie cu o lege contra asociațiilor și întrunirilor. Hohenlohe, călcîndu-și vorba de cinste dată acum un an reichstaguluĭ a venit în reichstag și-a cerut votarea legeĭ. Dar, toate partidele afară de conservatorĭ aŭ pus pe ceĭ maĭ bunĭ oratorĭ de-aŭ spus adevărurĭ crude acestor momiĭ, carĭ aŭ numaĭ mutra de oamenĭ, dar în adevăr joacă și cîntă cum li se poruncește. Legea a fost respinsă, la a treia cetire însu-șĭ fiul cancelaruluĭ Hohenlohe, a votat contra legeĭ! Nu numaĭ în reichstag dar și în landtagul prusiean a căzut legea înnaintea comisiuneĭ. De ar fi însă și primită, tot n'ar fi legală după ce-a fost respinsă de reichstagul imperiuluĭ.

Urmările

Deputatul social-democrat *Singer*, a propus in reichstag *ca acesta să înceteze orĭ-ce lucrare, să nu voteze budgetele, pînă ce Bundesrathul* (consiliul federal) *imperiuluĭ nu va primi părerea reichstaguluĭ.* Ce va face reichstagul nu știm; dar un lucru e sigur: social-democrațiĭ vor scula țara în picioare și vor protesta contra cercăreĭ de a nimici drepturile poporuluĭ în folosul ciocoilor reacționarĭ.

Să ne așteptăm decĭ la o mișcare serioasă.

Virtus

CUCERIRI ENGLEZEȘTI

Anglia folosindu-se de împrejurările turbure din Europa, a ocupat Șeic-Said, un loc în fața insuleĭ Perim pe coasta Arabieĭ și care stăpînește trecătoarea Bab-el-Mandeb.

Franța, care avea pretențiĭ asupra localitățeĭ, a protestat, dar în zadar.

Ruptura d'intre Junimiștĭ și Conservatorĭ

Cauza înfrîngereĭ.—Atitudinea „Epoceĭ“ —Planul d-luĭ Carp—

Ceea-ce prevăzusem noĭ cu mult înaintea alegereĭ din Ploeștĭ, s'a îndeplinit în mare parte; mărturisim însă că proorocirea noastră nu s'a realizat în totul. In adevăr, junele Nicu Filipescu, a căzut cu deplin succes și cu mare tămbălăŭ la alegerea din Ploeștĭ, cearta junimisto-conservatoare însă e departe de a se fi liniștit. Atitudinea d-luĭ Enescu și a junimiștilor ploeștenĭ a înăsprit și maĭ mult relațiile îndestul de aspre d'între partidul conservator și gruparea junimistă.

Abținerea d-luĭ Enescu, numărul mare de voturĭ pe care l-a obținut candidatul liberal, în raport cu rezultatul primeĭ alegerĭ, sînt o dovadă limpede că junimiștiĭ nu s'aŭ oprit un moment de a da voturile lor liberalilor pentru a-șĭ îndeplini scopul lor:—căderea d-luĭ Filipescu.

Cauza înfrîngereĭ în mare parte se datorește junimiștilor și tribunul conservatorilor e pe deplin conștient de aceasta.

* * *

Epoca, în revista sa de erĭ nu se oprește de a face constatarea aceasta și de a ataca cu cea maĭ mare furie pe d. Carp.

Nicĭ-o-dată organul conservator n'a fost maĭ violent și maĭ hotărît. „Nicĭ complesențe, nicĭ alianțe, nicĭ compromisurĭ, iată linia noastră de purtare“ termină revista de erĭ a Epoceĭ și putem afirma cu siguranță că d. Filipescu s'a hotărît să nu se odihnească un moment pînă nu va vedea pe junimiștĭ izgoniți din sînul partiduluĭ conservator.

Pe de altă parte însu-și d. Lascar Catargiu, care singur aproape se opunea la ruperea cu junimiștiĭ, e foarte scandalizat de purtarea acestora la balotajul din Ploeștĭ. D-sa s'a hotărît să aibă o ultimă și serioasă întrevedere cu d. Carp.

* * *

Șeful junimiștilor are o atitudine din cele maĭ dibace. La consfătuirea care a avut loc înainte de balotaj d. Carp a promis d-luĭ Catargiu că va sfătui pe d. Enescu să sprijine candidatura conservatoare, ceea ce n'a făcut. D. Carp nu vrea ca el să strice cumetria, ci așteaptă în liniște deznodămîntul, știind că orĭ cum se va sfîrși, d-sa nu va avea ce pierde.

In curînd decĭ vom azista la lucrurĭ frumoase.

Dor.

AMILCARE CIPRIANI

II (*).

Colonel în timpul Comuneĭ, rănit, arestat la Chaton, lîngă cadavrul prietenuluĭ săŭ Flourens, în zadar apărat de el în furia disperăriĭ, Amilcare Cipriani fu condamnat la moarte de curtea Marțială. Norocul însă îl scăpă, dar condamnat de consiliul de războiŭ din Versailles la depărtare perpetuă într'o incintă fortificată e trimes în Noua-Caledonie. Din ordinul comandantuluĭ, Rion de Kerpringent, Cipriani, din prima zi, fu aruncat în carceră, legat în lanțurĭ, torturat.

In coliviile în carĭ eraŭ închiși, prizonieriĭ informațĭ de soarta camaraduluĭ lor, se indignaŭ, se revoltaŭ. La a 7-a zi, în fine, Cipriani, bolnav de frigurĭ, muribund, fu scos din fiare; dar adus în fața comandantuluĭ, îl scuipă în obraz... Cine poate spune cruzimile deportațiuneĭ, după torturile călătorieĭ! Cum el protesta contra nedreptăților la care eraŭ supușĭ tovarășiĭ luĭ, Cipriani, fu ținut cu lunile, cu aniĭ în carceră, saŭ fu pedepsit la sfărămarea pietrilor de pe [illegible]le... Amnestia îl scăpă, sosi la Paris la finele luĭ 1880, spre a fi din noŭ arestat, condamnat, expulzat!

Nicĭ un minut de odihnă! Amnestiatul de erĭ, traversează munțiĭ Tessinuluĭ, cîmpiile Lombardieĭ, semănînd pretutindenĭ germeniĭ revoluțieĭ La Geneva, Lugano, Milano, pretutindenĭ aleargă, sboară, sună deșteptarea desmoșteniților, cheamă la viață muncitorimea, cere votul universal. Numit de 200 de societățĭ lucrătoare, delegat la Comițiul Comițiilor din Roma, el comploteează contra tronuluĭ regeluĭ Humbert.

Ca militant, pare un apostol:

Comițiul de la Roma fiind disolvat, el proectează să ridice provincia Romagna.

Pleacă la Rimini; acolo, e arestat la 31 Ianuarie 1881, tocmaĭ un an de la expulzarea sa din Franța. Pus la secret timp de 6 lunĭ, amnestiat ca conspirator, e trimes la Ancona, înaintea curțeĭ cu jurațĭ ca.. asasin! Fiind-că trebuea să se scape în orĭ-ce chip de el, guvernul italian desgroapă afacerea de la Alexandria, voind să-l piardă, desonorîndu-l. Că era nevinovat o vedea orĭ-și-cine; dar judecătoriĭ îl condamnară la 25 anĭ de muncă silnică. La 28 Februarie 1882, cînd sentința fu pronunțată, poporul indignat, atacă pe jandarmiĭ carĭ duceaŭ prizonierul; în loc ca să fugă, Cipriani, ridicîndu-se d'asupra oamenilor, intră singur în închisoare.

Insula Elba — închisoarea din Porto Logono. Intr'o carceră subterană, lipsit de aer, de lumină, Amilcare Cipriani zace 9 anĭ de zile; ceĭ d'ntiiŭ 7 anĭ legat în timpul zileĭ de zid, iar noaptea deslegat pentru a fi fixat pe cele 3 scîndurĭ ce-ĭ serveaŭ drept pat, — 7 anĭ în această pază, 7 anĭ fără mișcare, fără a vorbi, fără cărțĭ, fără nimic — un mormînt! Ah! bucuriile civilizațiuneĭ... Afară masele se mișcă, poporul amenință; Romagnoliĭ aleg deputat pe prizonierul lor de 9 orĭ, candidatura sa fiind pusă în toată Italia; ales de 50 de orĭ, el întrunește singur maĭ multe voturĭ ca Parlamentul tot la un loc. Hezitînd, guvernul trimite un emisar la Cipriani: neîmblînzit pînă la sfîrșit, el refuză orĭ și ce iertare, el vrea dreptate, iar nu favoare, și cînd sora sa îĭ scrie scrisorĭ înduioșătoare, el răspunde ca un vechiŭ roman: «Amalia trebue să fie sora luĭ Amilcare — saŭ să nu fie!»

Și adaugă: «Inimeĭ tale atît de iubitoare pentru mine, îĭ lipsește cel maĭ prețios d'între bunurĭ: curajul, statornicia. Dacă suferințile mele te dor pe tine, eŭ nu maĭ sufăr atuncĭ. Corpul, materia, nu-mĭ pasă de ea; am însă moralul de fier. Am șira spinăreĭ de oțel; se rupe, dar nu se îndoaie. Tot ast-fel și inima...»

In sfîrșit, Cipriani fu liberat... pentru a fi tradus înnaintea consiliuluĭ de războiŭ pentru faptul de dezertare! Mulțimea amenințătoare sili pe judecătorĭ să-l achite. Amilcare își avu atuncĭ revanșa. Milan, Parma, Bologna, Imola, Rimini, orașele, satele, burghejiĭ, țăraniĭ, muncitoriĭ, Italia întreagă îĭ rezervă ovațiunĭ triumfale, iar femeile întinzîndu-șĭ copiiĭ, ca el să-ĭ sărute, să-ĭ bine-cuvinteze: «Il chiamă Amilcare, ziceaŭ ele copiluluĭ lor, te voiŭ crește ca să fiĭ un cetățean ca el!»

După martiraj... idolatrie!... Suflet mare, Cipriani fuge de toate pentru a reîncepe vecinica tragedie a viețeĭ sale zbuciumate.

Cine nu știe de manifestația de 1 Maiŭ 1890 la Roma, cînd Cipriani fu amenințat de pumnalele zbirilor, arestat, aruncat în închisoare pentru 2 anĭ? Cine nu știe de agitația bulangistă, cînd Cipriani lupta pentru fondarea Uniuneĭ latine, atacă politica galofobă a luĭ Crispi, de la Paris la Londra, de la Bruxelles la Zürich, unde fu susținătorul revendicărilor proletariatuluĭ? Toate aceste episoade ale viețeĭ nobiluluĭ aventurier sînt însă incidente relativ

(*) Vezi No. precedent

fără importanță în fața faptului de azi: Amilcare Cipriani în Grecia.

Se va mai întoarce viŭ acest sfînt luptător al libertăței și dezrobirei proletariatului? De mii de ori moartea l'a cruțat; de astă dată fi-va ea tot așa de departe de el? Și cine îl va plînge? Mamă, tată, soție, el a pierdut totul și acest nenorocit nu știe unde-i chiar fiul lui, dispărut, furat de poliţiştĭ la vîrsta de 1 an!

Noĭ ceștĭ-l'alțĭ însă, carĭ îl iubim, carĭ știm că vecînic el va fi un nenorocit, prea mare pentru astă lume de noroiŭ, fi-vom atît de egoiști ca să-ĭ urăm un sfîrșit de eroŭ pe sfîntul pămînt al Grecieĭ? Cămașa roșie a Garibaldienilor, neagra manta a conspiratorilor, haina pușcăriașilor, Amilcare Cipriani n'a cunoscut alt costum, altă stare. Dar dacă destinul săŭ ar fi ca să piară apărînd libertatea contra tiranieĭ singeroase, atuncĭ am putea pune acest epitaf pe piatra mormîntuluĭ săŭ:

«Inimă de aur, suflet de fier, muncă dezinteresată: acesta a fost Cipriani!»

Sirius.

DIN PORTUL BRAILA

(Coresp. particulară a ziaruluĭ *Lumea Nouă*)

Exploatatoriĭ muncitorilor.—Muncitorul Sava Vlasie.Amendă nedréptă. Arestărĭ.—Muncă istovitoare.

Sub acest titlu vom începe a publica săptămînal infamiile agenților căpiteniei portuluĭ Brăila, precum și nedreptățile și jafurile suferite de muncitorĭ din partea magazinerilor și vătafilor, exploatatoriĭ muncitorilor din port. Nu vom trece cu vederea nicĭ pe d. maior al portuluĭ, Rădulescu, cînd acesta va nesocoti drepturile muncitorilor în favoarea cărora d. maior Rădulescu n'a intervenit în ziua de Sf. Gheorghe, cînd magazineriĭ și vătafiĭ aŭ impus muncitorilor să lucreze — nesocotind prin aceasta legea repauzuluĭ de Duminică și sărbătorĭ. — In urma telegrameĭ, pe care muncitoriĭ din port aŭ trimes-o d-luĭ ministru respectiv căpitănia portuluĭ Brăila, d. maior, a făcut aspre observațiĭ magazinerilor și vătafilor, și de atuncĭ nu se maĭ lucrează Duminica în port.

Și cînd vedem că muncitorilor li-se dă dreptul numaĭ atuncĭ cînd îl reclamă, noĭ vom protesta împotriva tuturor infamiilor și vom cere respectarea drepturilor muncitorilor din portul Brăileĭ cîștigate cu sînge din sîngele lor.

* * *

Să începem:

Chiligiul Sava Vlasie a muncit Jouĭ 1 Maiŭ pînă la ora 12, cînd magazinerul a pus în locul luĭ un muncitor Turc, care se știe — lucrează cu mult maĭ eftin de cît muncitorul romîn. (Să nu se creadă prin aceasta că noĭ dorim să lucreze numaĭ muncitoriĭ romînĭ, iar ceĭ streinĭ: Turcĭ, Grecĭ, Armenĭ să piară de foame pe malul Dunăreĭ,nu—ci ținem să constatăm că așa cum împărtesc munca magazineriĭ și vătafiĭ e un sistem de exploatare dăunător atît muncitorilor romînĭ cît și celor streinĭ, — și împotriva acestuĭ sistem de exploatare vom reveni să protestăm). Văzînd așa, muncitorul Sava Vlasie reclamă dreptul luĭ la muncă pentru ziua întreagă. Atît a trebuit — și imediat sosește Georgescu, agentul căpităniei de la postul Băilor, ca să aresteze pe Sava Vlasie zicîndu'ĭ «lasă că mă daŭ eŭ peste cap cu tine». Văzînd că vrea să'l aresteze, prietenul nostru Michalache Dimitriu și alțĭ muncitorĭ aŭ intervenit dovedindu'ĭ agentuluĭ că nu e vinovat—și numaĭ ast-fel Sava Vlasie a fost pus în libertate.

* * *

Aceștĭ «agențĭ» aĭ căpitănieĭ încasează zilnic de la magazinerĭ și vătafĭ cel puțin 20 leĭ, — numaĭ și numaĭ pentru a impila și nedreptăți pe uniĭ muncitorĭ, ca maĭ apoĭ magazineriĭ și vătafiĭ să exploateze în liniște pe ceĭl'alțĭ frațĭ aĭ lor de muncă și suferințĭ.

* * *

Căruțașul Iancu Tănase a trecut din întîmplare cu roatele căruțeĭ peste tubul pompeĭ de stropit. Din această cauză, d. Zugravu-Schiopu ajutorul căpitănieĭ, îĭ fulgeră prin cap ideia să amendeze pe căruțaș cu 60 leĭ.

Gînditu-sa Șchiopul căpiteniei dacă acel muncitor căruțaș a cîștigat 60 leĭ de cînd s'a deschis munca în port și pînă acum?

S'a maĭ gîndit dacă această pagubă (?) merită să fie plătită cu 60 leĭ? Nu s'a gîndit, pentru că d. Zugravu toate le face pe negîndite — dovadă e neregula, anarhia, care domnește în portul de sub oblăduitoarea d-sale conduc[illegible]

Sperăm că d. maior Rădulescu va interveni în favoarea muncitoruluĭ căruțas Iancu Tănase.

* * *

Pentru a face pe placul magazineruluĭ și vătafuluĭ, gardianul căpitenieĭ portuluĭ Brăileĭ Michalache Bosman, a arestat pe muncitorĭ, C. Popa, Dim. Crăițanu și Trăsnea Dumitru, carĭ lucraŭ la magazinerul de la care gardianul a luat mită, vre-o 2-3 sacĭ de grîŭ.

Muncitorul Ion Gheorghe ducîndu-se să ducă de cheltuială și de ale mîncăreĭ celor treĭ arestațĭ, agențiĭ căpitănieĭ găsesc cu cale să'l aresteze și pe acesta. După 2 zile de arest, căpitănia condamnă pe ceĭ patru muncitorĭ la cîte 50 leĭ amendă fie-care.

Intrebăm pe d-niĭ de la căpitănia portuluĭ Brăila, cum vă jucațĭ de-a amenda?

* * *

Muncitoriĭ din bazinul portuluĭ Brăila sînt foarte nemulțumițĭ de faptul că în bazin se lucrează fără nicĭ o regulă.

Așa de pildă, la vapoarele postale cu manufactură, Lloyd Fraissinet, Medea, german, și Kurdgiŭ (turcesc), se lucrează de la șase dimineață pînă la șapte ore seara, considerîndu-se o oră jum. repaus la prînz —în timp ce la cele-l'alte vapoare din carĭ se descarcă cărbunĭ de pămînt se muncește de la răsărit pînă noapte.

Vom continua

DIN STREINATATE

— Stirĭ telegrafice —

Guvernul a ieșit înfrînt în Croația. Toate sălbătăciile contra alegătorilor n'aŭ făcut pe guvern să capete majoritatea. Din 86 de aleși, 57 sînt naționaliști, 25 din opoziția coalizată și 2 din fracțiunea Franck, iar 2 fără partid.

* * *

Dacă nicĭ prin vizita luĭ Badeni la Pesta nu se va ajunge la ințelegere în privința coteĭ (cît la sută din cheltuelile generale ale Austro-Ungarieĭ să dea Ungaria), se va încheia o înțelegere provizorie pe un an.

SCRISORI DIN TARA

— De la corespondențiĭ noștriĭ speciali. —

CRAIOVA

O Crimă. — Repaosul de 10 Maiŭ.—Fabrica de apă gazoasă.—Moștecism.—Galantomia consiliuluĭ comunal

— In ziua de 7 Maiŭ individul Ilie Banică a înjunghiat pe concubina sa. Victima a încetat imediat din viață. Asupra pricineĭ acestuĭ omor se spune că concobina luĭ Banică întreținea relațiunĭ foarte intime cu un popă foarte cunoscut în localitate.

D. procuror Grefineanu anchetează afacerea.

— Și aicĭ ca și în alte părțĭ legea repausuluĭ a fost nesocotit de către chiar autoritățile însărcinate cu paza eĭ. Cu prilejul luĭ 10 Maiŭ comisariĭ și sub-comisariĭ umblaŭ din prăvălie în prăvălie și îndemnaŭ pe oamenĭ să ție deschis în această zi de oare ce e ordin de la ministru!...

Fapta aceasta a stărnit o indignare colosală în rîndurile muncitorilor și maĭ ales în ale funcționarilor comercialĭ. Dacă lucrul se maĭ repetă, funcționariĭ comercialĭ vor protesta prin întrunirĭ publice

— La fabrica de apă găzoasă a d-lor Schwartz & Kohn se lucrează de cum se zărește de ziua și pînă noaptea tîrziŭ. Pausa pentru masa nu-ĭ de cît de 15-20 minunte.

Asta ca să știe lumea cum își fac burghejiĭ capitalurile.

—Locotenentul Părĭianu a dat maĭ deună-zĭ o dovadă foarte strălucită de sălbătăcie cazonă. Fiind obligat prin contract ca să lase casa pe care o închiriase de la d. Marinescu în bună stare, bravul locotenent nu numaĭ că n'o face dar administrează și o strașnică bătae d-neĭ Marinescu, care i-a făcut o mică observație.

De prisos, credem, orĭ ce comentar!

— Pentru înpodobirea orașuluĭ în ziua de 10 Maiŭ consiliul comunal a votat rîdicula sumă de... 10,000 de francĭ!

Zeciĭ miĭ de leĭ pentru o paradă! Și știțĭ cît a dat consiliul comunal pentru nenorocițiĭ inundațĭ, rămașĭ lipițĭ pămîntuluĭ?.. Nimic!

Lopis

T. SEVERIN

Poliția locală.—Mișcarea muncitorilor.

— Politicianiĭ noștriĭ se țin numaĭ de scandalurĭ. Avem 3 gazete—maĭ bine 3 cînĭ —carĭ se mînîncă între ele pentru că toate doresc eă mînînce din cașcavalul comuneĭ. E dezgustatoi spectacolul acestor fruntașĭ (?) aĭ județuluĭ, scandalagiĭ și boclucașĭ îndată ce-ĭ vorba de veșnicul *os de ros*.

— In cursul vereĭ acesteia mișcarea socialista contenită un moment din pricină că propagandiștiĭ ceĭ maĭ activĭ aŭ părăsit localitatea, își va relua zborul. In curînd se va începe o serie de conferințĭ.

PLOEȘTI

Repaosul și 10 Maiŭ

— D. Comisar Scorțeanu a cutreerat în ziua de 9 Maiŭ toate prăvăliile din Ploeștĭ și a cerut comercianților se ție deschis în ziua de 10 Maiŭ.

La această acțiune de nesocotire a legeĭ repausuluĭ a contribuit și o mare parte din bărbieriĭ localĭ, carĭ împreună cu ceĭ din Bucureștĭ ceruse Camereĭ de Comerț voe ca se ție prăvăliile deschise în zilele de serbătorĭ.

Am vrea să știm dacă poliția a lucrat din ordinul d-luĭ ministru de interne.

Corespondent

CRONICA

—O POLEMIKE CU BOTOSINEONU—

Cine iestĭ Botoșineonu și ci vreĭ el cu 'sralițiĭ pumunteni?

Iotă ci yuĭ analiza iu aicĭ, in chiar jargonu luĭ Botosineonu din «Pumuntionu».

Botosineonu iesti un buet minor tari parșiv carĭ n'aĭ vrut să mergă la Cheider și carĭ scri la «Pumuntionu» așa:

„Isprovind tiorie și intorchindu-te la fopte, tiorie să ștergi".

Ștergi-ti lă nas, pascuniacule! Di ci să se steargă tiorie, haa?...

Și ci maĭ iestĭ Botoșineonu?

Botosineonu iesti «simpotikul prim-redocter» di la «Pumuntionu» (A svarț Iur of dan Kop!) carĭ faci u pitiție monstroase la regi dimprună cu Pinches Șvorț di la Pode-Ros din Iesĭ și primesti pentru asta u odresă din Pluești, Bozoŭ, Lespit, Terkil-Neomț și Harloĭ prin carĭ 'sralițiĭ moltămesc puntru «activitoti a luĭ politikĭ» (Nuu, Botosineonu-Leiben, meig dech nist unchopen is Nanieirike?)

Iu spuĭ drept. Iu o să covăt pi totă a lu Butușăneone și am să li spun să întinde pu el pi un scavăn și să li unsmasen dem Zudik — pone-ci mergi peticĭ și nu maĭ focĭ iel «activitoti politiki».

Astă iestĭ opini a me — pi carĭ u exprim pi a me rispunderi.

Un 'sralit pomunteon.
p. conf. **Flirt**

P. S. Pi pretinu Orănăsiu din Galoțĭ rog să nu maĭ focă polemike cu Botoșăneone — chicĭ ostă iesti troba me.

Fl.

INFORMATIUNI

Cu începere de azi dăm sub rubrica „Scrisori din țară", relațiile corespondenților noștri din provincie cu privire la toate întîmplările interesante din acele localitătĭ.

Zilnic cititoriĭ noștri vor găsi în coprinsul ziaruluĭ cîte două saŭ treĭ corespondențe din diferite localitățĭ ale țăreĭ.

La tribunalul comercial din Capitală au fost protestate 820 cambiĭ în cursul luneĭ Aprilie

Ministerul de Războiŭ a hotărît ca de acum înainte să se primească în școala militară din Iașĭ pînă la 300 elevĭ, cu 100 maĭ mult de cît pînă acum. Aceasta cu începerea anuluĭ școlar 1897—1898.

O comisie de treĭ inginerĭ a fost numită de ministerul de interne, pentru captarea apelor din Iașĭ.

Comitetul central al societățeĭ funcționarilor comercialĭ din Romînia a hotărît să înființeze școlĭ de adulțĭ în toate capitalele județelor.

«Fabricile unite romîne» de apă gazoasă aŭ cerut și aŭ obținut de la guvern reducerea taxeĭ de transport pe căile ferate pentru acidul carbonic fabricat.

La docurile din Brăila sînt disponibile silosurĭ carĭ pot conține pînă la 160,000 hectolitri de cereale.

Patroniĭ și repaosul dumineeal

Maĭ mulțĭ patronĭ comercianțĭ de coloniale şi băuturĭ spirtoase, aŭ trimis d-luĭ prefect de poliție o petiție, prin care cer să se respecte de către toțĭ legea Repaosuluĭ. Dăm aicĭ această petiție ca să vadă domniĭ de la *L'Indépendance* și de la alte jurnale că nu numaĭ lucrătoriĭ, dar și patroniĭ recunosc bine-facerile utilitatea și acesteĭ legĭ.

Domnule Prefect

Sub-semnațiĭ comercianțĭ de coloniale și băuturĭ din acest oraș, în vederea legeĭ repaosuluĭ duminical, pe care o găsim foarte bună din toate punctele de vedere, atît pentru noĭ patroniĭ cît și pentru amploiațiĭ noștri, căcĭ ișĭ pot agonisi oare-carĭ cunoscințĭ în scoala de adulțĭ ce s'a format, necesare maĭ ales în vederea desvoltăreĭ zilnice a comerciuluĭ, venim prea respectos a vă ruga să bine-voițĭ a da ordin d-lor comisarĭ respectivĭ ca această lege să se aplice cu rigoare pentru toțĭ egal, căcĭ mulțĭ din colegiĭ noștri abuzează sub diferite pretecste, uniĭ că sînt cofetarĭ fiind-că pe lîngă cele-lalte articole de băcănie țin și două saŭ treĭ borcane cu cofeturĭ iar alțiĭ că sînt cârciumarĭ. Aceștia sînt tocmaĭ aceia asupra cărora vă atragem deosebită atențiune, fiind-că sînt toțĭ tot băcanĭ și se intitulează cîrciumarĭ zicînd că plătesc licență. Apoĭ dacă ceĭ ce plătesc licență cred că nu intră în cadrul acesteĭ legĭ se înșeală subsemnațiĭ plătim și noĭ licență și totuși recunoastem că trebue să ne supunem legĭ.

Noĭ credem că legiuitorul a avut în vedere sub numirea de cîrciumarĭ, pe aceia ce vînd numaĭ băuturĭ, fără articole de coloniale și carĭ prepară și mîncărĭ asimilîndu-se oare-cum cu restaurantele, în care categorie nu intră d-niĭ G. Cosman și I. Durieu.

In ce privește cofetariĭ credem asemenea că legiuitorul a înțeles pe aceia ale căror stabilimente servă de distracție, asimilîndu-se cu grădinile publice și cafenelele.

Arătînduvă toate aceste incoveniente, vă rugăm, domnule prefect, a da ordine severe domnilor comisarĭ respectivi pentru a aduce la îndeplinire esecutarea acesteĭ legĭ, de o potrivă pentru toțĭ, ca ast-fel să se introducă și la noĭ obiceiul de a se supune legilor, precum se practică în toate statele civilisate

Primițĭ vă rugăm, domnule Prefect, stima și devotamentul nostru.

Duminică societatea Mina și Pădurea a serbat la grădina de dare la semn a opta aniversare a întemeereĭ sale.

Serbarea a avut o reușită frumoasă.

Cu ocaziea serbăreĭ de 10 Maiŭ prințul Ferdinand al Bulgarieĭ, care se afla în Paris a felicitat pe regele Carol, cerînd tot-o-dată știrĭ dăspre sănătatea prințuluĭ, Ferdinand

La 17 Maiŭ consiliul permanent de revizie al armateĭ va lua în examinare recursul locotenent-coloneluluĭ Botez Diculescu, condamnat de către consiliul de războiŭ la 3 lunĭ închisoare.

In curînd vor începe lucrările pentru facerea terasamentelor, zidărieĭ, podurilor și podețelor, tunelurilor și apărărilor pe linia R-Vîlcea—Rîul Vaduluĭ. Valoarea totală a acestor lucrărĭ e de 10.036.111 leĭ aproximativ.

Școlare

Examenul de diplomă al absolvenților scoalelor normale de învățătorĭ și învățătoare vor începe la 1 Iunie.

* * *

Examenele pentru obținerea titluluĭ de institutorĭ și învățătorĭ definitivĭ vor începe la 20 Maiŭ curent în Bucureștĭ, Iașĭ și Craiova.

* * *

Examenele școalelor primare particulare carĭ aŭ obținut delegațĭ din partea ministeruluĭ instrucțieĭ publice, se vor ține între 15—20 Iunie. Delegațiunĭ se trimet numaĭ la institutele carĭ nu aŭ maĭ puțin de 20 elevĭ.

* * *

Ministrul de Războiŭ va cere colegului săŭ de la ministerul de culte crearea pe lîngă Asilul Elena Doamna a uneĭ secțiunĭ pentru fiicele de militarĭ. Cheltuelile acesteĭ secțiunĭ vor fi suportate de ministerul de Războiŭ.

La 1 Maiŭ, o dată cu deschiderea băilor de la Lacul Sărat (județul Brăila), s'a redeschis oficiul telegrafo-poștal cu serviciul limitat din această localitate.

REZBOIUL GRECO-TURC

Intervenția puterilor.— Turciĭ în Tesaliea și lîngă Lamiea.— Manos.— In camera franceză.— Monte-negrul.

Conferința ambasadorilor din Constantinopoli a respins cererea Turcieĭ de a i-se da îndărăt Tesaliea, s'a unit însă cu părere că se poate îndrepta granița greco-turcă pentru a împiedeca năvălirea de bande grecești în Macedoniea. In privința despăgubireĭ aŭ găsit potrivită, dar nu așa de mare cît vrea Turciea. Cît e vorba de tractatele privitoare la supușiĭ Grecĭ din Turciea, puterile vor să le păstreze, dar cu oare-șĭ carĭ schimbărĭ, între carĭ și încheerea unuĭ tractat pentru extradarea făcătorilor de rele.

* * *

In Tesaliea se află acuma 65,000 de pedeștri, 15,000 de călăreți și 240 de tunurĭ.

* * *

Turciĭ aŭ pus mîna, după armistițiŭ, la 14 Maiŭ, pe pozițiĭ la jumătate de ceas la răsărit de Lamia și le întărese. La caz de începere din noŭ a războiuluĭ ar putea Turciĭ lua ușor Lamia și prinde pe Grecĭ între două focurĭ, de la Sud și de la Nord.

* * *

Generalul Manos la întoarcerea de la Artă a fost insultat în orașele prin carĭ a trecut și la gara Ateneĭ.

* * *

Ședință furtunoasă în Camera franceză Ganthier de Clagny întreabă ce are de gînd guvernul, după ce Greciea a fost învinsă prin ajutorul Germanieĭ. Gérault Richard întrerupe: Și prin trădarea regeluĭ. Gauthier de Clagny cere să nu se dea Turcilor Tesaliea și să nu fie supuse finanțele Grecieĭ controluluĭ Europeĭ.

Hanoteaux, în întreruperile ironice ale camereĭ, caută să justifice politica guvernuluĭ și a Europeĭ. Cererile nepotrivite ale Turcieĭ se vor micșora.

Gauthier de Clagny acuză pe guvern ca tolerat măcelurile Armenilor și pe Hanoteaux c'a mers pînă la a numi pe sultan «moale și omenos».

* * *

Se află că Montenegrul era gata să înceapă războiŭ cu Turciĭ, că-șĭ mobilizase armata și că prințul Danilo avea să fie la concentrarea din Scutari, de unde să plece contra Austriacilor asupra Mostaruluĭ. Nota luĭ Muraviev a făcut sa stea liniștit.

* * *

De-șĭ blocarea golfuluĭ Volo și termaic (care e înaintea golfuluĭ Saloniculuĭ) se urmează, deșĭ Turciĭ vor primi prin Volo numaĭ hrana zilnică, armata turceasca din Tesaliea n'are lipsă de hrană de oare-ce la Larissa, s'aŭ găsit șease milioane de chilo de făină și tot pe-atîta la Trikala și aiurea. In lupta de la Domokos Greciĭ aŭ pierdut 1600 de oamenĭ.

* * *

Lupta de la Furca s'a petrecut la 8 Maiŭ intre 10,000 de Grecĭ și Turcĭ. A ținut toată ziua; noaptea s'aŭ retras Greciĭ la Tarața, Turciĭ i-aŭ atacat acĭ cu calarime. Acuma staŭ Greciĭ la Molo, Lamia și Termopile.

* * *

Cipriani a fost adus rănit la Atena.

FOIȚA ZIARULUI «LUMEA NOUA»

18

CUIBUL CRIMEI

Dar acuma lucrez fără a mă pizi, înnaintea unuĭ om care știe că nu se desleagă dintr'o dată o problemă atît de încurcată cum pare a fi aceasta. Arăt fără rușine bojbăielile mele. Nu poțĭ ajunge la adevăr dintr'o săritură, trebuie un șir de calcule destul de grele, un șir de inducțiĭ și deducțiĭ carĭ se înlănțuie. Acuma logica mea s'a încîlcit.

— Și cum? întrebă tata Plantat.

— O! foarte simplu, d-le jude de pace. Credeam c'am înțeles pe ucigașĭ că-ĭ știu pe din afară, lucru de mare folos la început, și acuma văd că m'am înșelat.

Să fie nebunĭ, să fie oare foarte iscusițĭ? Mă întreb. Viclenia cu patul și cu ceasornicul de perete credeam că-mĭ dăduse adevărata măsură a inteligențeĭ lor.

Incheind de la cunoscut la necunoscut, prevedeam ce puteaŭ fi în stare să înjghebe pentru a ne rătăci. Iera de ajuns să privesc ca sigur tocmaĭ din contra de ceea ce părea. Imĭ ziceam:

S'a găsit un topor la al doilea cat, deci ucigașiĭ aŭ uitat'o acolo într'adins.

Aŭ lăsat cincĭ pahare pe masă în sala de mîncare, decĭ eraŭ maĭ mulțĭ orĭ maĭ puținĭ de cît cincĭ, dar cincĭ nu eraŭ.

Eraŭ pe masă ca rămășițile uneĭ mîncărĭ, decĭ nicĭ n'aŭ baut nicĭ mîncat.

Cadavrul conteseĭ era pe malul apeĭ, decĭ l'aŭ pus acolo și nu aiurea într'adins.

S'a aflat o bucată de stolă în mîna conteseĭ, decĭ i-aŭ pus-o într'adins ucigașiĭ.

Trupul d-neĭ de Trémorel e potricălit de loviturĭ, decĭ a fost ucisă cu o singură izbitură...

— Bravo! da, bravo! strigă tata Plantat, cu adevărat încîntat.

— Eĭ! nu! urmă Lecoq, căcĭ acĭ se rupe firul, daŭ de o lăutnoaie. Dacă ar fi fost adevărate încheerile mele, toporul ar fi fost pus încetișor pe parchet.

— Da! iară-șĭ bravo! zise tata Plantat, căcĭ împrejurarea aceasta e o particularitate, care nu slăbește sistemul nostru general. In adevăr, e văzut lucru că ucigașiĭ aŭ voit să facă după cum zicețĭ. O întîmplare neprevăzută i-a turburat.

— Poate, zise agentul cu jumătate glas, poate aĭ dreptate. Dar maĭ e încă un lucru...

— Ce?...

— Nemic... de o cam-dată, cel puțin. Să văz maĭ întîiŭ sala de mîncare și grădina.

D-l Leçog și judecătorul de instrucție se coborîră repede, și tata Plantat arătă agentuluĭ sticlele și paharele, pe carĭ le pusese la o parte.

Lecog luă paharele unul după altul, le ridică în dreptul ochilor și privea prin ele spre lumină, cercetînd părțile umede carĭ eraŭ pe cristal.

După ce le cercetă pe toate.

— Nu s'a băut nicĭ din unul din paharele acestea, zise hotărît.

— Cum! nicĭ din unul măcar?

Agentul aruncă asupra judecătoruluĭ una din cele privirĭ carĭ pătrund pînă în cele maĭ adîncĭ părțĭ ale sufletuluĭ și răspunse lăsînd o pauză calculată între cuvinte:

— Nicĭ din unul.

Tata Plantat răspunse numaĭ prin o mișcare din buze, care însemna lămurit: «Poate te-aĭ prea grăbit?

Locoq zîmbi, și, deschizînd ușa săleĭ de mîncare, strigă:

— François [1])

Valetul d-luĭ conte de Trémorel [2]) alergă. Fața ăstuia era prăpădită. Fapt neauzit ciudat, servitorul plîngea pe stăpîn.

Ascultă, băete, îĭ zise agentul, caută și respunde drept scurt și limpede.

— Ascult, d-le.

— Aveațĭ obiceiŭ aice să scoatețĭ vin de maĭ înnainte?

— Nu, d-le, eu scoteam din pivniță pentru fie-care masă.

— Decĭ nu eraŭ nicĭ o dată în dulap butelii pline?

— Nicĭ o dată, d-le

— Dar tot vor fi remas cîte-o dată în cele negolite.

— Nu, d-le, d-l conte îmĭ dăduse voie să eaŭ remășița pentru servitorĭ.

— Și unde ședeŭ buteliile goale?

— Le puneam colo în dulapul din colț și după ce se adunaŭ un număr maĭ mare le duceam în pivniță.

— Cînd aĭ coborît cea din urma dată?

— O! — François își făcea socoteala, —acum cincĭ saŭ șease zile.

—Bine. Acum, ce licherurĭ întrebuința d-l conte?

— Răposatul conte, d-le, nu lua maĭ de loc licherurĭ. Cînd din întîmplare voea un păhărel de rachiŭ, lua de colo, de pe camin.

— Nu eraŭ în dulapurĭ buteliĭ începute de rum saŭ coniac?

— Nu d-le.

— Mulțumesc, băete, pleacă.

François plecase, dar d-l Lecoq îl opri.

— Uit'te în dulap unde puneaĭ sticlele și vezĭ cîte sînt.

Servitorul deschise dulapul și strigă:

— Ciudat! Nu e nicĭ una.

— Bine de tot. De acum poțĭ să plecĭ de-al binele.

Pe dată ce servitorul eși:

— Eĭ! întrebă agentul ce maĭ zice d-le judecător de pace?

— Aveaĭ dreptate, d-le Lecoq.

Agentul, apoĭ, mirosi toate paharele și toate sticlele.

— Minunat! Incă o dovadă pentru ideile mele.

— Ce maĭ e? întrebă judele.

— Nicĭ nu e măcar vin pe fundul paharelor. Intre buteliile luate din dulap una era de oțet, din aia aŭ turnat ucigașiĭ cîte-va picăturĭ.

Și, luînd un păhar, îl apropie de nasuĭ juduluĭ...

Nu era de tăgaduit, oțetul era bun și mirosul foarte tare, ucigașiĭ lăsaseră în urme această dovadă netăgăduită de planul ce-șĭ făcuseră de a rătăci cercetările justițieĭ.

Numaĭ, de și in stare de a pune la cale cela maĭ dibacĭ combinațiĭ, nu știeaŭ meșteșugul de a le și aduce la îndeplinire. Cum zisese d-l Courtois [1]) șireteniile lor eraŭ cusute cu ață albă.

Se putea totu-șĭ pune greșalele lor pe seama uneĭ grăbĭ saŭ a uneĭ turburărĭ neprevăzute.

1) Ceteşte Fransoá 2) cet: Tremorél.

1) Cet. Curtoá.

(Va urma)

INTÎMPLĂRI

DIN CAPITALĂ

O femee monstru. — O femee anume Marghioala Gheorghe din Şoseaua Filantropia ducîndu-se la Buzăŭ pentru oare-carĭ afacerĭ, a ademenit pe o copilă minoră, anume Stana Ion şi a adus-o cu sine în Bucureştĭ. Aicĭ Marghioala Gheorghe a dus pe sărmana copilă la o prostitută Maria Rădulescu din str. Nerva Traian No. 230 unde a fost precupeţită în chipul cel maĭ mărşav.

Din întîmplare poliţia a descoperit această scîrboasă faptă şi astă-zĭ atît Marghioala Gheorghe cît şi Maria Rădulescu sînt arestate.

Hoţ de caĭ, prins. — Radu Vlăsia, nume predestinat — avea un noroc ne-maĭ pomenit în furturile de caĭ.

De maĭ multe orĭ poliţia a vroit să pună mîna pe el, dar n'a reuşit nicĭ-o-dată.

S'a întîmplat însă ca Radu Vlăsia să-şĭ schimbe meseria. S'a făcut hoţ de trăsurĭ. In una din nopţile trecute Radu Vlăsia se duce în strada Arionoaeĭ No. 121 şi fură o brişcă.

Norocul însă l'a părăsit, căcĭ astă-zĭ fostul hoţ norocos se găseşte în arestul poliţieĭ.

DIN ŢARĂ

Crimă.—Se telegrafiază din Huşĭ că în noaptea de 11-12 Maiŭ individul Gh. Salceanu, luîndu-se la ceartă cu nevasta sa, a asasinat'o. Criminalul a fugit. Autorităţile îl urmăresc.

* * *

Cadavru găsit.— Erĭ dimineaţă locuitorul Ivan I. Caiivasca, din comuna Brăneştĭ judeţul Ialomiţa, a fost găsit mort la marginea comuneĭ. După toate semnele, o crimă e la mijloc. Asasiniĭ nu se cunosc încă.

* * *

Primar criminal.—Primarul comuneĭ Comana luîndu-se la ceartă cu un fost bandit, Nicolae Buciulică, care se eliberase de abia de 2 septămînĭ din ocnă, unde fusese 16 anĭ,— primarul, care avea cu sine puşca încărcată, a descărcat'o în pieptul luĭ Buciulică.

Moartea a fost instantanee.

Primarul a fost suspendat.

POŞTA REDACŢIEĬ

Muncitor socialist.— Pentru redacţie trebue să iscăliţĭ corespondenţele. Alt-fel nu se publică.

Dick.— Iaşi. la act de informaţia de azi, relativă la corespondenţe.

Cel-l'alţĭ în toate judeţele: Idem.

ŞTIRILE ZILEĬ

Din iniţiativa societăţeĭ izraelite *«Dr. Barasch»* se va oficia la 21 Maiŭ, ora 7½ dimineaţa, un oficiŭ divin la templul coral izraelit din str. sf. Vinerĭ. De acĭ cortegiul va porni la cimintirul vechiŭ spre a depune o coroană şi o placă comemorativă pe mormîntul doctoruluĭ Barasch.

*

Licitaţiunea ţinută de direcţiunea generală a căilor ferate ormine pentru darea în întreprindere a construireĭ primuluĭ lot al linieĭ ferate Cernavoda-Constanţa, lucrare în valoare de leĭ 471,205, preţul cel maĭ avantagios resultat a fost de 35% sub devis.

Lucrările acestuĭ lot vor începe în curînd.

RAZBOIUL

Deligiorgi, fost ministru de externe al Grecieĭ e ales preşedinte al comitetuluĭ central cretan.

* * *

Guvernul grecesc a comunicat puterilor că maĭ bine vrea să urmeze lupta de cît să facă o pace ruşinoasă.

* * *

De teama revoluţieĭ se iaŭ măsurĭ aspre în Atena. Oastea ce soseşte din Creta remîne acĭ. Pe voluntariĭ italienĭ i-aŭ dezarmat cu de-a sila şi expediat în Italia fără a le îngădui să vie prin Atena de şi eraŭ la Lamia.

* * *

Edhem-paşa spune că în cursul campanieĭ a luat de la grecĭ 17 tunurĭ, 34,318 bombe, 3169 de puştĭ şi 12,334 de lăzĭ de cartuşe.

* * *

Grecia nu vrea să trateze de pace cu Edhem o dată ce şi-a încredinţat soarta în mînile puterilor.

* * *

Pe vaporul turcesc prins de grecĭ eraŭ 100 de soldaţĭ, din'tre carĭ 7 ofiţerĭ egiptenĭ. Valoarea armelor şi muniţiilor căzute în mînile grecilor e de un milion opt sute de miĭ de leĭ, afară de însuşĭ vaporul, care face şi el bune parale.

ULTIME INFORMATIUNI

Ruptura Junimisto-Conservatoare

Conservatoriĭ iaŭ atitudine făţişă—Ce zice «Constituţionalul»?—Ruptura se va face

In urma rezultatuluĭ alegereĭ din Ploeştĭ cea maĭ mare parte din conservatorĭ aŭ cerut d-luĭ Lascar Catargiu să ia o atitudine hotărîtă faţă de junimiştĭ. Ca urmare a acesteĭ cererĭ, comitetul executiv al partiduluĭ conservator se întruneşte astă seară pentru a lua o hotărîre definitivă.

L'Indépendance *organ conservator crede chiar* că se va trimete o circulară tuturor cluburilor conservatoare prin care se va anunţa ruptura.

* * *

Constituţionalul *organ junimist se face că nicĭ nu ştie de nemulţumirile conservatorilor. Intr'un articol în care se vorbeşte de rezultatul alegereĭ,* Constituţionalul *vorbeşte de unirea şi strînsa legătură între junimiştĭ şi conservatorĭ.*

* * *

După toate probalităţile ruptura se va face. Insu-şĭ d. Lascar Catargiu e furios pe d. Carp care a găsit de cuviinţă să nu zică nicĭ o vorbă despre purtarea d-luĭ Enescu de la Ploeştĭ.

Deci în curînd junimiştiĭ nu vor maĭ fi conservatorĭ.

Ministrul de războiŭ a contractat cu casa G. Roth din Viena pentru o furnitură de 30 milioane de cartuse pentru puşca Manlicher.

La ministeru de războiŭ se lucrează la un caet de sarcinĭ pentru o nouă furnitură de 50 milioane de cartuşe.

Licitaţia va avea loc în curînd.

Comitetul asociaţiuneĭ medicale

Iată membriĭ aleşĭ de către congresul medicilor din România în comitetul conducător al asociaţiuneĭ medicale:

Domniĭ d-rĭ Ionescu, Asaky, Obreja, Tomescu, Demostene, Neagoe, Leonte, Chiriac, Manolescu, Măldărescu, Minovici, Stamatin, Mendonide, Sabin, Vlădoianu, Cruţescu, Turbure, Besnea, Drugescu, Hristodorescu, Butărescu, Ştefănescu, Bardescu, Potîrcă, şi Cristea.

Viitorul congres se va ţine anul viitor în Capitală, la aceeaşĭ dată.

SĂ VORBEASCĂ «VOINŢA»

Voinţa Naţională, somată de noĭ să vorbească categoric, *dar absolut categoric*, cu privire la mizerabilele insinuărĭ asupra «dezinteresăreĭ» noastre, bolboroseşte în număru-ĭ de aseară următoarele impertinenţe, în cel maĭ pur stil de poliţie secretă:

«*Lumea Nouă* s'a supărat pe noĭ pentru că «am amintit o informaţie ciudată a *Epoceĭ* de «acum 25 de zile.

«Inţelegeam ca *Lumea Nouă* să se fi supărat «atuncĭ, pe *Epoca*; dar să se supere acuma pe «noĭ, e cu desăvîrşire nedrept; maĭ ales cînd «ştie că într'o polemică, cam analogă, anul «trecut, noĭ am dovedit buna noastră credinţă «citind registrul unde era trecuţĭ ceĭ 300.

«Dar pentru ca să revenim la actualitate şi «înainte de a ne esplica maĭ departe, am dori «să ştim pentru ce, la acuzaţiunile precise ale «*Epoceĭ, Lumea Nouă* n'a răspuns de cît printr'o «dezminţire tardivă şi vagă, maĭ mult de prin«cipiŭ de cît de fapt».

Cearşaful colectivist, luat de scurt, se îngălbeneşte şi umblă cu şuruburĭ, ca în chestia plastografiilor, de care de abea a scăpat la juraţĭ, prin ruşinoase retractărĭ.

Vom şti însă să facem... instrucţia, cum se face la parchet tuturor nenorociţilor, prinşĭ în flagrant delict.

Iată ce am răspuns noĭ *Epoceĭ* cînd a publicat insinuaţiunĭ mizerabile:

«In tot timpul Congresuluĭ nostru, ziarul *Epoca* de sub inspiraţia junelui blacbulat de la Galaţĭ, d. Filipescu a publicat amănunte de o revoltătoare inexactitate şi nu s'a dat îndărăt nicĭ de la cele maĭ mizerabile calomniĭ şi insinuaţiunĭ.

Desminţirĭ se daŭ oamenilor răŭ informaţĭ, dar pe oamenii, carĭ nu te iartă că n'aĭ dat voturile tale socialiste luĭ Nicu Filipescu şi fac spumă la gură, inventează infamiĭ pe socoteala ta, cu bună ştiinţă că inventează—oamenĭ de aceştia nu maĭ sînt în condiţiĭ de a putea aduce atingere onoareĭ cuĭ-va şi înnecîndu-ĭ sub nemărginitul tăŭ dispreţ — aĭ terminat cu eĭ».

Epoca a tacut, *Epoca* n'a îndrăznit să răspundă o vorbă.

Voinţa Naţională a venit însă să spună că *poate arăta cît de întemeiate aŭ fost insinuările «Epoceĭ»*, aşa dar poate aduce **dovezĭ**. Aceasta a declarat'o textual şi categoric *Voinţa*.

Am somat'o deci ca în 24 de ore să producă dovezile. A trecut de treĭ orĭ 24 de ore şi aţĭ văzut ce răspunde foaia cu plastografiile.

Epoca a **insinuat** şi i-am răspuns cele de maĭ sus, *Voinţa* însă a declarat că poate *arăta cât de întemeiate* (textual) sînt insinuările.

Să arate, să vorbească, să spună tot, dar absolut tot, căcĭ încă odată, să nu-ĭ treacă prin minte că o vom lăsa să arunce cu plastografiĭ în noĭ!

Aşteptăm.

Din darea de samă pe care comitetul de administraţie a fundaţiuneĭ universitare Carol I a expus-o la 9 Maiŭ, rezultă că această fundaţiune posedă acum un capital de 502.880 leĭ în titlurĭ şi 4457 leĭ în numerar. Ea a dat ajutoare băneştĭ în cursul acestuĭ an, la 56 studenţĭ săracĭ.

Biblioteca fundaţiuneĭ posedă acum peste 10.000 volume.

D. Ionel Brătianu, ministrul lucrărilor publice, lucrează la un proect de reorganizare a drumurilor de fer.

In afară de suprimarea actualeĭ direcţiĭ generale proectul prevede: *suprimarea consiliuluĭ de administraţie* formarea unuĭ regulament de administraţie, *modificarea legeĭ pensiunilor şi a caseĭ de ajutor*, crearea unuĭ consiliŭ de disciplină, etc.

Proectul va fi supus discuţieĭ camereĭ îndată ce se vor deschide corpurile legiuitoare.

Curtea de apel din Galaţĭ a stabilit o jurisprudenţă după care hotărîrile camerelor de comerţ rămîn definitive, fără drept de apel.

La Camera de comerciŭ se va face la 1 Iunie alegerea unuĭ membru în această instituţiune. Patentariĭ din capitală aŭ şi fost convocaţĭ pentru aceasta.

De la închisoarea militară

Fapte grave. — Doctorul Nicoreanu.—Bolnavĭ neîngrijiţĭ. — Un soldat mort.— Simulare.—Pentru ministrul de Războiŭ.

La închisoarea militară se petrec nişte fapte foarte grave, carĭ ne arată măsura destoiniciei acelora carĭ sînt puşĭ să conducă această instituţie, şi maĭ ales să vegheze asupra sănătăţeĭ celor închişĭ.

Soldaţiĭ se îmbolnăvesc, şi cu toate că boala e evidentă, doctorul închisoreĭ refuză de a se trimete bolnaviĭ la spital, sub cuvînt că *se prefac*.

* * *

Iată un fapt: soldatul Dumitrescu Mihaĭ din regimentul 8 călăraşĭ, care era închis aicĭ, de două săptămînĭ zăcea de *pneumonie dublă*.

Boala era evidentă. Cu toate acestea d. dr. Nicoreanu n'a vrut ca soldatul să fie transportat la spital, căcĭ numaĭ „simulează că e bolnav". Soldatul a fost ţinut în închisoare cît-va timp, la un loc cu ceĭ-l'alţĭ, şi apoĭ, cînd n'a maĭ putut să stea pe picioare, a fost transportat la infirmeria închisoreĭ şi *a stat aicĭ neîngrijit până erĭ, cînd a murit*. In fine, cînd l'a văzut mort de a binelea, d. dr. Nicoreanu s'a convins că nu maĭ poate simula şi a dat ordin ca sa fie transportat cadavrul la spital...

* * *

Alt fapt: De şase săptămînĭ de zile un soldat, bolnav de *ecler grav* e ţinut neîngrijit, la infirmeria închisoreĭ, tot sub motiv că simulează. Cînd a văzut doctorul nostru în fine, că soldatul e în primejdie de moarte, a dat ordin să fie transportat la spital.

Probabil că şi acesta va murĭ în curînd graţie acesteĭ culpabile neglijenţe.

* * *

Atragem atenţia d-luĭ ministru de războiŭ asupra acestor fapte, şi cerem orînduirea uneĭ anchete serioase, care să dea în judecată pe ceĭ vinovaţĭ.

C.

Fostul mitropolit Ghenadie va sosi Sîmbătă în capitală. D-sa are de gînd să plece vara aceasta în străinătate la băĭ,—poate la Carlsbad, unde se va întîlni cu Fleva.

Inundaţiĭ.—Ploĭ torenţiale

Jud. Ialomiţa. — Apele rîuluĭ Ialomiţa şi Sărata, aŭ început a se retrage. Ialomiţa a început a scădea cu repeziciune de la 11 curent, după ce maĭ întîiŭ a inundat islazurile comunelor Ciochina şi Cosinbaşĭ.

La comuna Perieţĭ, jud. Ialomiţa apa a dărîmat o magazie a d-luĭ M. Murgeanu, construită în marginea rîuluĭ.

La comuna Bucu a maĭ inundat 60 hectare fîneaţă, şi în pădurea Balancea 2 hectare şi jumătate grîŭ şi fasole ale d-luĭ I. Teodorescu.

* * *

Jud. Dolj. — Apele Dunăreĭ debordînd aŭ inundat semănăturile tuturor comunelor limitrofe. Şoselele Bistreţ-Port, Ghighera, Copaniţa şi Ploşca sînt cu desăvîrşire inundate.

* * *

Jud. Bacăŭ. — Duminecă la 4 ore seara o ploae torenţială a căzut asupra cătunuluĭ Iliestĭ, com. Ardesanĭ, şivoiul a distrus grădinĭ, coşare, gardurĭ, oborul primărieĭ şi un pod de peatră pe şoseaua Bacăŭ-Moineştĭ.

Taslául sărat a eşit din matcă, inundînd ogoarele comunelor: Leontineştĭ, Ardeoanĭ şi Tescanĭ.

Din rapoartele medicilor primarĭ de judeţe, a medicilor oraşelor şi spitalelor, primite la direcţia generală sanitară, rezultă că starea sanitară a ţăreĭ a fost în general maĭ satisfăcătoare în anul 1897 ca în aniĭ precedenţĭ.

Statistica naşterilor, care întovărăşeşte rapoartele, arată un spor de populaţie. Judeţul Dolj numaĭ a dat excedent de 5000 naşterĭ în cursul anuluĭ din urmă.

Vînzătoriĭ de ziare din Capitală s'aŭ pus în grevă contra ziarelor: *Dreptatea, Epoca, Adevărul şi Drapelul.*

Eĭ pretind ca remisa să li se urce de la 3 la 4 banĭ ceea-ce administraţiile ziarelor pomenite nu primesc.

ULTIMA ORA

Paris 12 Maiŭ. — *Aţiţarea contra prinţuluĭ moştenitor ie mare în armată şi la Atena. Sînt temerĭ de turburărĭ la sosirea luĭ acolo.*

Constantinopol 12 Maiŭ. — Ambasadoriĭ aŭ protestat contra confiscăreĭ uneĭ corăbiĭ greceştĭ în Dardanele.

Londra 12 Maiŭ. — **Puterile vor autonomia deplină a Creteĭ sub suzeranitatea Sultanuluĭ.**

Armistiţiul s'a încheiat la 8 Maiŭ, zona neutră s'a fixat la 10 Maiŭ.

Viena 12 Maiŭ.— **A fost şedinţă furtunoasă în cameră, din cauză că biuroul nu vrea să respecte ordinea zileĭ. S'a ridicat şedinţă. Se va proroga camera.**

Berlin 12 Maiŭ. — S'a început procesul Tausch. Acesta neagă să fi fost la ordinele luĭ Marschal. Ziaristul Levetzow susţine că ştirile i le-a dat Tausch.

Hamburg 12 Maiŭ.— **La fabrica de dinamită Kvummel 3000 de chilo de dinamită aŭ făcut explozie.**

Toată fabrica e ruinată.

Ultimul moment

In ultimul moment vine ştirea de la Cotroceni că starea prinţuluĭ Ferdinand e desperată.

Azi dimineaţă s'a declarat Pneumonia.

In acest moment prinţul s'ar afla în agonie.

Doctoriĭ n'aŭ nicĭ o speranţă.

CLUBURI ŞI SOCIETĂŢĬ

La întrunirea ce s'a ţinut Duminecă 11 Maiŭ la Clubul Muncitorilor din Capitală, s'a votat de către membriĭ prezenţĭ următoarea:

MOŢIUNE

Intrunirea de astă-zĭ, 11 Maiŭ 1897, orele 3 jumătate p. m., obligă pe comitetul executiv al clubuluĭ muncitorilor şi al secţieĭ de ajutor din Bucureştĭ, să invite prin scrisorĭ personale tipărite pe toţĭ membriĭ acestor societăţĭ, să bine-voiască a veni la întrunirea intimă a clubuluĭ şi societăţeĭ, pentru a ne înţelege în privinţa alegerilor viitoare a comitetuluĭ. Aceste invitărĭ să fie maĭ pe larg şi neapărat trimise la toţĭ prin poştă.

Lito-Tipografia «POPULARA» Pasagiul Romîn, 12.— Bucurescĭ.